

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre	4 korona
Fél évre	2 korona
Negyed évre	1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz., hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

Kivándorlás Mindszentről.

— Második közlemény. —

Az kétségtelen, hogy Mindszent és Szegvár községek olyképp vannak beékelve a nagyterjedelmű hitbizományi uradalmak közé, hogy a folyton szaporodó lakosság boldogulása és gyarapodása ugyszólván lehetetlen. Már pedig a józan és törekvő munkás, mint bármely más pályán dolgozó egyén élet- és munkakedve abban összpontosul, ha látja és meg is foghatja szorgalma és törekvésének, munkásságának gyümölcsét, abból valamit megtakaríthat, félre is tehet és nemcsak azt tudja elérni, hogy máról holnapra megélhet, mert ha ennél többje, több keresete nincsen, elzüllick, elégedetlen lesz és embertársainak és a hatóságnak válik csak terhére. Hogy azonban ez be ne következék, erre kell törekedni minden tényezőnek és itt kétségtelen, hogy elsősorban állanak a községet körülvevő uradalmak és pedig nem csupán emberbaráti, hanem a legnagyobb mértékben saját jól felfogott érdekükben, mert bár igaz az, hogy különféle gépek alkalmazásba vételével igen sok emberi erőt pótolni lehet, de az is áli, hogy végtére a gépekhez is emberek, még pedig sorsukkal megelégedett emberek

kellene és még mindig sok munka marad fenn, mit gépekkel végezni nem lehet, tehát a nagybirtokosok léterdeke az, hogy a közelben mindig legyen olyan munkásnép, melyre minden körülmények között számíthat. Hogy tehát a községek munkás lakossága saját tűzhelyénél és az uradalmak közelében megtartassék, az elsősorban is ezen uradalmak érdeke, hogy miképp történhetik ez meg, arra én tanácsot adni nem akarok, azt azonban mondhatom, hogy nagyon rossz rendszer ezen uradalmaktól az, hogy a munkabéreket lehetőleg lenyomni igyekeznek. Igaz ugyan az is, hogy azért a munkáért, mit az uradalmak ilyen olcsó napszám mellett végeztenek, többet a munkások sem érdemelnek.

Tapasztalásból mondhatom, hogy három uradalmi napszám sem végez annyi munkát, amennyit egyetlen munkás jól és játszva el tudna végezni.

A mindszenti és szegvári munkás dolgozó nép, megköveteli, és joggal, munkája bérét, de azért meg is dolgozik, már most, ha föltéve 1 koronát fizet valamelyik uradalom napszámot a silány és kevés munkáért, miért ne fizetne 2 koronát vagy többet is az annyival többet érő munkáért, vagy miért nem hozzák be az „átalány“

munka rendszert. Ha beválik az aratásnál, miért ne válna be más munkánál is?

A mai rendszer mellett az élelmes és dolgozó munkás nem érvényesülhet, hanem idegenben keres munkát vagy kivándorol és mi lesz annak végre is a következménye? A munkáshiány és drága munkabér, csak azzal a különbséggel, hogy jobb munkabér mellett most még válogatni lehet a jobb és érdemesebb munkaerőben; ugy lehet pedig, hogy a jövőben a silányabb munkást kell majd drágán megfizetni.

Nagyra vannak az illetékes körök a munkásházak építésével. Uram, Istenem, minek és kinek akarják Mindszenten a munkásházakat építeni. Ha ugyan ajándékba adnák azokat a munkásházakat a munkásoknak, akkor talán (?) de csak talán akadna rájuk vállalkozó, mert hiszen tudni kell, hogy a mindszenti jóra való munkás sokkal büszkébb, hogysen bárkitől ajándékot elfogadjon és így azok a tervbe vett munkásházak vagy spekulánsok kezébe kerülnek, vagy pedig olyanok vállalkoznak rá, kik most azt a 10—15 frt évi bért sem bírják megfizetni, amiért munkáslakást Mindszenten így is kaphatnak, miképp lehetne tehát arra csak gondolni is, hogy ugyanazok az ennél

TÁRCA.

A PIROS SZEGFŰ.

Irta: BENDA JENŐ.

Gábor ur fejbubján kopasz volt, tarkóján pedig őszülni kezdettek a megmaradt hajszálak. Korán jött rá a dér, jelétül annak, hogy a szép derűs, tavaszi napok és a vérforraló nyár immár elmúltanak. Beköszöntött az ősz, a lassu átmenet a teljes kihülésbe, a fagyos, örömtelen télbe. Gábor ur nem fogadta tragikusnak a változást. Filozóf elme volt, tudta, hogy tavasz után nyár, nyár után ősz következik s hogy ha már az ősz itt van, a tél sem maradhat el sokáig. Csak némiképpen csodálkozott, hogy mindez ilyen gyorsan következik. Alig hogy beleemelkedett a fiatalos, hővérű életbe, ime már is letarolódott a szőgfekete haja s a megmaradt szálakat szürkére festette a korai déresipés. Lassan, lassan elmaradoztak tőle a fiatalos szórakozások, a leányok, az asszonyok, akik eddig megédesítették az életét. Észre sem vette, hogy kopott ki belülök. De nem kívánta őket vissza.

Uj életre rendezkedett be. Komoly lelki emociók nélkül való, csendes, egyhangu életre. Mint az óraketyegő járta meg hivatala, szokott korcsmája, rendes kávéháza és garzonlakása között az utat. Más ember talán ridegnek és unalmasnak találta volna ezt az

életet s kereste volna a nagy mindentátformáló változást. Gábor ur nem. Miért? Minden jól van ugy, a hogy van, terhére lenne szakítani a megszokottal s kizökkenteni élete folyását a kiszabott sinekből. Arra a hátra levő csekély időre? Oly gyorsan szaladnak a napok. Rövid, megszálló vendégei vagyunk csak a földi létnek. Igazán nem érdemes!

A legjobb, legpuhább karosszék a kávéházban Gábor uré. Kényelmesen helyezkedik el benne. Az egyik pincér már hozza a középbarna pikoló kapucinert. A másik a reggeli lapokat. A harmadik, a főpincér már készíti a jólszelelő finom szivart, gyufát is gyújt hozzá. Gábor ur rágyújt s a mint az első kékesen szálló füstkarikákat levegőbe bocsátja, megbékélt, kellemes érzés tölti el.

Bizonyos családias érzéssel néz körül a márványasztalok között. Mosolyogva bölint a kassza felé. Fiatal alig 18 éves leány trónol ott a kocka cukrok és a likőrös üvegek társaságában. Hamvas rózsaszínű arcu cukorbaba, széles váll, domboru kebel, karcsu csipők, szépen fejlett formák. Gábor ur csetent a nyelvével. Régi jó időkből megmaradt a műértő szokása, hogy méltányolják az asszonyi szépséget. Egy darabig gyönyörködve nézi a leányt, aki kényeskedő, finnyásággal rendezti apró edénykébe a kockacukrokat.

Mintha minden mozdulatával azt hirdeté, hogy ez nem az ő szokott rendes foglalkozása, csak azért végzi, mert neki is ugy tetszik.

A kisasszony a kávé lány tudniillik. Gábor ur jól tudja ezt. Azt is tudja, hogy mit jelent az, hogy a kis nőt itt látja. Azt, hogy a másikat, a ki tegnap ült ott, a rendes kasszakisasszonyt elküldték. Holnap már más fog ottan ülni. Piros bluz helyett sárga bluz. Ejh! az is mindegy!

Gábor ur sorra nézi a szomszéd asztalokat. Valamennyinél ugyanazok a megszokott arcok. Mintha távoli családtagjai volnának, gondolatban üdvözli őket. Elégedetten bölint fejével, amint az üvegtáblán keresztül jön. Már itt is van. Ott bókol a kassza előtt. A kisasszony vőlegénye. Nagy marékra való piros szegfűt hoz. Mind a leánynak adja. Az édes mosolylyal köszöni meg. A pincérek sietve hámozzák le a gazda jövendőbeli vejének kabátját. A vőlegény közvetlenül a kassza alatt ül le egy asztalhoz. A leány közelebb húzódik hozzá. Lehajol a márvány trónról, ugy beszélgetnek.

Gábor ur nézi őket. Kedvenc tanulmánya ez a pár ember. A rózsza piros lány. S a pergament arcu férfit. Nem szép ember. Az irodaszobák megszokott, hétköznapi örökösén fáradt, hamar elnyúlt férfitipusa. Regényét Gábor ur jól ismeri. Itt játszódtott le ebben a kávéházban. Most egy esztendeje még, egyszerű, közönséges vendég volt ez az ur. Néhányszor látta a leányt. Megismerkedtek. — Rövid barátkozás. És ime már mátkapár lettek. Mily hamar megy némely embernél az ilyesmi! Ha nadrágot vesz, ki-

mindenesetre magasabb törlesztést meg fognak fizetni?

Az az egy azonban bizonyos, hogy Mindszenti és Szegvár munkás népe szaporodik, ennek megélhetése biztosítandó és ha már az uradalmak nem gondoskodnak róla a saját érdekükben, az előjáróság és hatóságnak kell gondoskodni róluk és csakugyan nincs más kivezető út, mint a kivándorlás. De nem ám Amerikába, hanem itthon és mondhatom, hogy a mi vidékünk: Majsa, Halas, Kiskőrös, Kecskemét, Vadkert, Tázlár, Bodoglár stb. nagy pusztaságai még ezer és ezer családnak birnak munka után tisztességes megélhetést, sőt kedvezőbb körülmények között vagyoni gyarapodást biztosítani.

És ehez, az e fajta kivándorláshoz nem kellene egyéb, minthogy az előjáróság írta össze azokat, akik kivándorolni, tulajdonképp csak átköltözködni hajlandók volnának, úgy, hogy az összeírásból a kiköltözködni szándékozó család képe és vagyoni állapota kitűnjék és az összeírást küldené meg a jelzett községek előjáróságainak, esetleg másoknak is, azzal a kérelemmel, tegyék közhírré, miszerint akik ezen munkásoknak munkát adni, avagy őket másként elhelyezni hajlandók volnának, jelentkezzenek. Én meg vagyok győződve, hogy rövid idő alatt 100 és 100 munkás, vagy talán egész családok is, mint tanyás, mint béres, mint szőlőmunkás, állandó elhelyezést nyerhet, mint földmunkás pedig szép keresethez juthat.

De előnyösen igénybe vehetnék ezen átköltözést a kisebb vagyonu birtokosok is, ezek meg olyképp, hogy az itt mindig folyamatban levő parcellázásoknál kisebb-nagyobb területeket megszerezzenek, azt munkájukkal értékesítsék és szőlőültetéssel maguknak biztos megélhetési alapot teremtenek.

forgatja, beforgatja, megtudakolja angol posztó-e vagy brünni posztó? Ha ellenben feleséget vesz, egy-kettőre készen. Tetszik a leány, punktum. Milyen érzések, milyen gondolatok laknak benne? Ki törődik azzal.

A leány féltetével kihajol a kasszából, egészen közel a férfihoz. Így susognak. Gábor ur elfordul tőlük azzal a szándékkal, hogy újságjaiba temetkezik. Nem sikerül. Szemét visszavonza ez a kis kép. Talán neki van igaza. Vagy ha sokat vizsgálódnék is. Megismerheti egyik ember, mi lakik a másikban? Mindenképpen lutri. Vagy sikerül, vagy nem sikerül. Ennyi az egész.

A leány diszes vázába rendezi a márványpulton a piros szegfűket. A férfi is, ő is elvesznek Gábor ur szeme elől a csokor mögött.

Virágos fal mögött vesznek el s Gábor ur elszomorodik. Talán azért, mert nem látja őket. Vagy egyébért? Az ég tudná megmondani.

Ez délután történt. Este vacsora után pedig Gábor ur minden eddigi rend és szokás ellenére visszament a kávéházba. Ugy hagyta a fiatalokat, elveszve a piros szegfűbokr mögött. Az agglégények szeszélyesek, mint a vén kisasszonyok. Vannak ilyen bogaraik.

A leány még mindig ott ült a kasszában. De a vőlegény hiányzott. Gábor ur elégedetlenül ült le karosszékebe. Mogorván rendelte meg pikolóját. Némi családias fölmelegedést várt attól, hogy a szerelmes párt együtt lássa.

Tájékozásul megjegyzem még, hogy itt maga a napszámos-munka is kelendő és már kora tavasszal 1 K 60 filléren kezdődik és hamarosan 2 korona, aratásig pedig felmegy 3 koronáig is a munkás a maga kenyérére, a gazda kenyérére meg 40—60 fillérral olcsóbb.

Igaz, hogy vidékünk lakossága rosz kenyérral él, de azért nem kell, hogy fekete legyen. Én azt tartom, akármi-ből legyen is az a kenyér, mely jól meg van munkálva és nem fogy ki a kenyérgosárból, mindig jobb, mint az olyan kenyérgosár, melyben nem mindig van fehér kenyér, hanem néha üres is.

Azt hiszem, hogy nevem még nem ismeretlen a mindszenti munkás nép előtt, melynek majdnem 20 évig jóakaró támogatója és tanácsadója voltam nemcsak, hanem már akkor munkásszövetkezetük létrehozásában tetemes munkásságot fejtettem ki, — jóllehet életre hozni nem voltunk képesek — remélem, megszívlelik tőlem a fentieket és meghallják még a távolból is jóakaró intelmemet, hogy óvakodjanak az Amerikába való kivándorlástól és ha már mégis minden áron oda vonzaná akár rossz szellemük, akár jövőbe vetett biztató reményük, ne mozduljanak sehová addig, míg az osztr.-magyar amerikai konzulátus útján meggyőződést nem szereznek az iránt, hogy mindazon csábító ígéretek és hitegetések, melyekkel az ügynökök — már akár legyenek azok közöttük, akár pedig oda jöttek — biztatják, valók-e? és mi sors vár rájuk, ha kivándorolnak.

Meg vagyok róla győződve, hogy ha ez iránti kérelmükkel akár az előjárósághoz, akár a szolgabirósághoz fordulnak, azt készségesen teljesíteni fogják. Mert hát bizhatnak bennük, mondhatom. Nem úgy van már, mint volt régen.

Tary Endre.

És most ridegnek, elhagyatottnak tűnt fel előtte a kávéház.

De a leány mintha nem unatkozna s nem nagyon érezné a vőlegény hiányát. Mosolygó arca bíbor vörös. Gábor ur a régi jó időkben emlékezett rá, hogy a szerelmes nők szoktak így kipirulni, amikor azt látják, akinek szívüket ajándékozták. Csillámló szeme bizalmas, kedveskedő sunyitással gyakran száll jobbra mindig ugyanahoz az asztalhoz.

Gábor ur követi a pillantás irányát. S a tekintetét egyszerre lefogja, leköti, lenyűgözi — egy piros szegfű. Egy piros szegfű, mely onnan származik, a márványpulton álló nagy csokorból, most pedig hivalkodva ékíti egy csinos huszártiszt atilláját.

Gábor ur haragosan szív egyet a szivarján: — Ugy kell neki! Ha nadrágot venne, jobban meggondolná!

MÁRCIUS.

Tavasznak hirhozója, március,
Sosem vártunk, mint most, olyan nagyon,
A testünk, lelkünk már dermedtre vált
E végtelenbe nyuló vad fagyon.

Epedve várjuk lágy fuvalmat,
S a napsugárt, mely nyomtalanul eltűnt,
Jövel, siess! Mert lásd, a télen át
Fánk, szénünk elfogyott s üres a zsebünk.

Ujdonságok.

— Mikor lesz az idej sorozás? Esztendő után az idén történik meg először, hogy a rendes időbe sorozzák a hadköteles ifjakat. Ez azt jelenti, hogy teljesen helyreállított ismét az országban a rend főképpen katonáéknál, ahol a kisebb politikai emóció is nagy felfordulást szokott előidézni. A parlament több napig tartott ülésen letárgyalta az ujonctörvényjavaslatot, mely a rendes létszámról szól és amelyet — bár nincs magyar vezényszó, természetesen meg is szavaztak a honatyák. Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter leiratot is intézett már vármegyénk törvényhatóságához is az ujonctulajé megsavazásáról, azzal a felhívással, hogy a sorozásra tegye meg a szokott előkészületeket. Az idej ujoncozás ugyanis március vége felé kezdődik és április hónapban nyer teljes befejezést.

— Az iparos-bál. A helybeli iparosok és kereskedők bálja farsang vasárnapján zajlott le és igen sikerültnek mondható. Részt vett ott úgy az iparos, valamint a kereskedő ifjuság nagy része s az első négyest 34 pár táncolta. Általános jókedv uralkodott egész a hajnali órákig. A mulatság sikeréhez nagyban hozzá járult az ifjusági rendezők buzgólkodása, miért ezuton köszönetét fejezi ki a kör választmánya. Felülfizetni szivesek voltak: Mezőfi Vilmos 5 kor., Weisz Imre 3 k., Schönfeld Jeremiás, Büchler Gábor 2—2 k., Gelsy Péter 1 k. 80 f., Bárány József 1 k. 20 f., Mészáros Lajos, Gémes Sándorné, Zánthó Kálmán, Tormássy Miklós 1—1 kor., Herceg Imre, Plenczner Emil, Szőke Sándor, Szakál János, Szöllősy Sándor 80—80 f., Mihály Balázs, Rátkay Imre, Apró Balázs 40—40 f., Sebestény Illés, Pálincó János, Szakál Mihály, Kasza Gusztáv 20—20 fillért, összesen 25 koronát, mely szives felülfizetésekért ezuton is köszönetét nyilvánítja a kör választmánya.

— Cselédsztrájk Árpádhalmán. Vidékünkön olyanok a gazdasági cselédek fizetései, akár uradalmaknál, akár kisebb gazdáknál vagy bérlőknél, hogy — mondhatni — irigyelt emberek a gazdasági cselédek a be nem juthatók előtt, mert általános az a meggyőződés, hogy egy urasági cselédnek külön sora van, mint bármely kiscsodának és ha körülnézünk, a vagyont szerzők legnagyobb százalékát a gazdasági cselédek teszik. Ezek gyarapodnak legbiztosabban, — egyik gyorsabban, másik lassabban, amint valamelyik igyekvőbb, vagy népesebb családú. Az ilyeneknél érvényes különösen az a közmondás, hogy szegény ember vagyont a gyermekek képezik. Mivel egy népesebb családnak minden mozogni bíró tagja megtalálja a gazdaságokban a neki való munkát, vagy napszámban dolgozik, vagy részéből vállalt földet, munkát. A jószágtartás jövedelme eltartja a családot, a gyerekek munkájának gyümölcse meg bizton félre tehető. Ha pedig gyerekek nincsen, akkor meg ezen okból biztos a vagyongyűjtés. Ha hozzá még azt is tudjuk, hogy urasági dologban se napszámos, se cseléd nem szokta magát megerőltetni s s ha baja akad akár magának, akár családja tagjainak, ingyen orvos és gyógyszer áll rendelkezésükre, no meg a lakásaik se olyan hirhedt lakhatlanok: akkor megértjük, hogy miért irigyelik annyian az urasági cselédek helyzetét és miért vágyakoznak annyian az uradalmakhoz vagy bérlőkhöz bejutni, mint éves cselédek. De ha így van, aminthogy köztudomásulag így is van: akkor meg éppenséggel nem értjük, hogy miként hallgatnak azok a más kívül állók szemében szerencsés cselédek ismeretlen lelketlen apostolok izgatásaira s mennek vakon a fálnak, mint menni akartak a Berthold-féle mágocsi uradalom cselédjei, akik a farsangi ünnepek

A Mindszenti Önszegélyző Szövetkezet 1906. évi Zárszámadata.

BEVÉTEL

Pénztári forgalom 1906. évben

KIADÁS

Lap-szám	Megnevezés	K	f	Lap-szám	Megnevezés	K	f
78	Pénztári maradvány 1906. január 1-én .	4284	88	25	Jutalékokra	493	93
36	Beiratási díjakból	396	—	48	Visszszámított váltókra	21816	—
48	Visszszámított váltókból	67286	—	50	Adóra	366	34
73	Vegyesekből	12	66	60	Tőkésített osztaléokra	21459	80
"	Betétből	2000	—	72	Üzleti költségekre	529	09
74	Átíratási díjakból	63	50	73	Vegyésekre	471	22
75	Előlegek visszafizetéséből	71500	—	74	Tiszteletdíjakra	1880	—
"	Előlegek utáni kamatokból	1890	39	75	Előlegekre	22882	61
76	Kölcsönök visszafizetéséből	42852	87	76	Kölcsönökre	54451	54
"	Törzsbetétekből	41454	80	"	Törzsbetétekre	112472	25
77	Bírságdíjakból	502	26	77	Visszszámítási kamatokra	2515	08
78	Kölcsönök utáni kamatokból	8587	04	78	Pénztári maradvány 1906. decemb. 31-én	1492	54
		240830	40			240830	40

TARTOZIK

MÉRLEG-SZÁMLA

KÖVETEL

Lap-szám	Megnevezés	K	f	Lap-szám	Megnevezés	K	f
VAGYON				TEHER			
5	Felszerelések	50	—	48	Visszszámított váltók	45470	—
75	Előlegek	12379	61	60	Tőkésített osztalék	2487	41
"	Hátralékos kamatok előlegek után	344	43	64	Tartalék-alap	2686	81
76	Kölcsönök	112470	—	75	Előre bevett kamatok előlegek után	5	70
77	Előre fizetett visszszámítási kamatok	323	—	76	Törzsbetétek	69598	60
78	Készpénz	1492	54	78	Előre bevett kamatok kölcsönök után	1084	70
"	Hátralékos kamatok kölcsönök után	217	74	79	Törölt heti betét	283	55
		127277	32	65	Nyeremény-áthozat 1905. évről 5-74		
					Folyó évi nyereség egyenlege 5654-81		
					Összes nyereség	5660	55
						127277	32

TARTOZIK

Veszteség és nyereség-számla

KÖVETEL

Lap-szám	Megnevezés	K	f	Lap-szám	Megnevezés	K	f
VESZTESÉG				NYERESÉG			
5	Leírás felszerelésekből	10	—	36	Beiratási díjak	1626	—
50	Adó	366	34	74	Átíratási díjak	63	50
64	Tartalékalap utáni kamat	128	—	75	Előlegek utáni kamatok	781	92
72	Üzleti költségek	529	09	77	Bírságdíjak	502	26
73	Vegyések	458	56	78	Kölcsönök utáni kamatok	8335	20
74	Tiszteletdíjak	1880	—	65	Nyeremény-áthozat 1905. évről	5	74
76	Leírás kölcsönökből	90	—				
77	Visszszámítási kamat	2192	38				
65	Nyeremény-áthozat 1905. évről 5-74						
	Folyó évi nyereség egyenlege 5654-81						
	Összes nyereség	5660	55				
		11314	62			11314	42

Mindszent, 1906. évi december hó 31-én.

Vitos János,
könyvelő.Baksay Illés,
aligazgató.Gelsy Péter,
igazgató.Apró Ferenc,
pénztáros.Korom Gáspár,
ig. tag.Bertók János,
ig. tag.Gyovay András,
ig. tag.Tóth Mihály,
ig. tag.Keresztes Áron,
ig. tag.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — Mindszent, 1907. évi január hó 29-én.

Schwáb József,
f. b. tag.Mihály János,
f. b. tag.Baksay József,
f. b. elnök.Lovass Jenő,
f. b. tag.Gémes Lajos,
f. b. tag.